

20. február 2008

Prognóza daňových príjmov verejnej správy na roky 2008-2011 (február 2008)

Pripravil: Viktor Novysedlák

V súlade so schváleným harmonogramom príprav Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2009-2011 IFP aktualizoval prognózy daňových príjmov. Aktualizácia prognóz nadväzuje na aktualizáciu makroekonomických predpokladov z januára tohto roku. Prognózy daňových príjmov boli predmetom diskusie vo [Výbore pre daňové prognózy \(VpDP\) dňa 8. februára 2008](#), pričom všetci členovia VpDP posúdili prognózu IFP ako realistickú. V porovnaní s predchádzajúcou prognózou zo septembra 2007, ktorá je aj súčasťou schváleného Rozpočtu verejnej správy na roky 2008-2010, sú daňové príjmy verejnej správy v roku 2007 vyššie o 8,2 mld.Sk, v roku 2008 vyššie o 3,0 mld.Sk, v roku 2009 nižšie o 1,0 mld.Sk a v roku 2010 vyššie o 11,6 mld.Sk.

Hlavným dôvodom vyššieho odhadu na rok 2007 a zároveň nižšieho odhadu na rok 2009 je vplyv predzásobenia u spotrebnej dane z tabakových výrobkov. Okrem tohto efektu mala na prognózu pozitívny vplyv aktualizácia makroekonomických predpokladov (najmä v rokoch 2009 až 2011).

IFP pravidelne vo februári aktualizuje prognózy daňových a odvodových príjmov verejnej správy, tak ako to stanovuje harmonogram prác na prípravu rozpočtu verejnej správy na nasledujúce tri roky. IFP je vecne zodpovedný len za prognózu daní (bez odvodových príjmov), takže tento komentár sa primárne zaoberá daňami a faktormi, ktoré mali najväčší vplyv na zmenu daňových prognóz.

Aktualizácia
makroekonomického vývoja

Aktualizácia daňových prognóz plynule nadväzuje na aktualizáciu vývoja makroekonomického prostredia, ktorá determinuje vývoj daňových základní. Makroekonomické prognózy IFP aktualizoval v januári 2008 a tie boli predmetom diskusie vo [Výbore pre makroekonomické prognózy dňa 28. januára 2008](#).

Aktualizácia makroekonomických ukazovateľov (rozdíly oproti prognóze zo septembra 2007)

Ukazovateľ (%)	Základňa pre daň	Odhad 2007	Prognóza		
			2008	2009	2010
HDP; b.c. (mld. Sk)	-	30,2	60,7	97,7	132,5
HDP; reálny rast	-	0,1	0,7	0,6	0,9
HDP; nominálny rast	DPPO, DP zrážka	0,3	1,5	1,6	1,3
Konečná spotreba domácností; reálny rast	Spotrebné dane	0,7	0,0	0,5	0,9
Konečná spotreba domácností; nom. rast	DPH	0,6	1,1	1,1	1,4
Priem. mesačná mzda; nominálny rast	DPFO	0,0	1,0	0,7	0,7
Počet zamestnan., podľa evid. počtu; rast	DPFO	0,0	0,0	0,0	0,0
Mzdová báza; rast **)**)	DPFO	-0,1	1,0	0,7	0,7
Inflácia (priem. ročná)	DPFO (odpoč. položky)	0,4	1,3	0,6	0,5
BRIBOR 1M, priemer	DP zrážka	0,0	-0,1	-	-

*) Mzdová báza = priemerná mzda * zamestnaní podľa evidenčného počtu

**) Z dôvodu zmeny metodiky vykazovania priemernej mesačnej mzdy boli absolútne hodnoty prepočítané podľa rastov

Vyššie uvedená tabuľka ukazuje zmeny v najdôležitejších makroekonomických indikátoroch z pohľadu prognózovania daňových príjmov (pozri [komentár IFP 2008/02](#)). Na základe tejto tabuľky je možné konštatovať, že aktualizácia makroekonomických prognóz mala na prognózu daňových príjmov pozitívny vplyv, najmä však v rokoch 2009 až 2011.

Okrem aktualizácie makroekonomického prostredia mali na aktuálne prognózy vplyv aj nasledujúce faktory:

- Aktualizácia výnosu DPPO a DPFO z podnikania za rok 2006 v metodike ESA95
- Predbežná skutočnosť plnenia daní v roku 2007 (v niektorých prípadoch ide stále o odhady)

- Vplyv efektu predzásobenia cigaretami

Keďže podstatná časť diskusie o pripravovaných legislatívnych zmenách sa udeje pred schvaľovaním návrhu rozpočtu verejnej správy vo vláde a následne v parlamente, súčasná aktualizácia daňových prognóz nepočíta so zásadnými zmenami. Oproti schválenému rozpočtu verejnej správy na roky 2008-2010 dochádza k zmene legislatívnych predpokladov len u dani z príjmov a u dani z motorových vozidiel.

- **Novela zákona o dani z príjmov** – prognóza výnosov dane z príjmov zohľadňuje schválenú novelu zákona o dani z príjmov, ktorá upravuje výpočet základu dane u zamestnancov vykonávajúcich zdravotnícke povolanie. Podľa zákona č. 653/2007 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov si zamestnanci vykonávajúci zdravotnícke povolanie lekára, zubného lekára, sestry alebo pôrodnej asistentky, budú môcť po odpočítaní zákonného poistného a zákonných príspevkov znížiť príjmy zo závislej činnosti o svoje úhrady za ďalšie vzdelávanie preukázateľne zaplatené v príslušnom zdaňovacom období vzdelávacej ustanovizne uskutočňujúcej študijný program akreditovaný Ministerstvom zdravotníctva SR (lekári a zubní lekári najviac 10 000 Sk za rok, zdravotné sestry a pôrodné asistentky najviac 3 500 Sk za rok). Predpokladaný výpadok príjmov dosahuje každoročne úroveň 4 mil.Sk.
- **Daň z motorových vozidiel** – v porovnaní s predpokladmi v Rozpočte verejnej správy na roky 2008 až 2010 došlo k zmene platenia dane z motorových vozidiel, ktorej príjemcom sú vyššie územné celky. Od 1.1.2008 sa prechádza na systém platenia preddavkami, pričom daň do výšky 20 000 Sk sa platí v nasledujúcom roku do konca januára. Z tohto titulu nastane v roku 2008 hotovostný výpadok na príjmoch z tejto dane vo výške 900 mil. Sk. Na aktuálny výnos dane nemá táto zmena vplyv.

V porovnaní s Rozpočtom verejnej správy na roky 2008-2010 tak došlo k nasledovným zmenám v prognózach:

Rozdiel daňovej prognózy oproti prognóze IFP zo septembra 2007 (RVS 2008-2010), ESA95, mil. Sk

	2006E	2007E	2008F	2009F	2010F
Daňové príjmy verejnej správy	1 269	8 154	2 963	-932	11 608
DPFO	104	1 983	2 656	3 254	3 919
DPPO	1 165	1 342	2 517	4 244	6 730
Daň vyberaná zrážkou	0	170	-1	0	0
DPH	0	-2 073	-1 065	134	2 022
Spotrebné dane	0	6 363	-1 492	-8 912	-1 414
- z toho: SD z minerálnych olejov	0	-932	-1 388	-1 453	-1 402
- z toho: SD z tabakových výrobkov	0	7 397	0	-7 397	0
Ostatné dane	0	369	348	348	351
Daňové príjmy štátneho rozpočtu	1 073	6 701	411	-4 040	8 328

Zdroj: IFP

V nasledujúcej časti sú popísané jednotlivé dane a faktory, ktoré mali hlavný vplyv na zmenu prognózy.

DPFO zo závislej činnosti a z podnikania – v porovnaní s predchádzajúcou prognózou dochádza k zvýšeniu celkového výnosu DPFO, najmä z dôvodu vyššej prognózy DPFO zo závislej činnosti. Dynamika rastu tejto dane výrazne vzrástla v druhej polovici roka 2007 a celoročný medzioročný rast dosiahol úroveň takmer 17%. Vysoký rast je možné pripísať aj veľmi nízkemu medzioročnému nárastu položiek znižujúcich daňovú povinnosť.

V nasledujúcej tabuľke je uvedené porovnanie všetkých najdôležitejších parametrov ovplyvňujúcich daňovú povinnosť. Farebne sú vyznačené údaje s najväčším dopadom na výnos dane. Ide predovšetkým o medzioročný rast daňového bonusu, ktorého výška vzrástla v roku 2007 len o 1,5%, kým v roku 2006 to bolo až 29,6%. Podobne v porovnaní s minulosťou boli v roku 2007 pomalším tempom indexované aj základné odpočítateľné položky.

Porovnanie rastu DPFO (vrátane DPFO z podnikania) a parametrov ovplyvňujúcich jej výnos

	2004	2005	2006	2007E	2008F	2009F	2010F	2011F
Skutočnosť/prognóza DPFO (v mil.Sk bez sankcií)	36 392	39 196	41 512	48 241	54 207	59 383	64 880	70 972
rast (v %)	-	7,7	5,9	16,2	12,4	9,5	9,3	9,4
Priemerná mes. mzda (očistená o zmenu metodiky)	15 825	17 274	18 766	20 079	21 605	23 170	24 838	26 666
rast (v %)	-	9,2	8,6	7	7,6	7,2	7,2	7,4
Odpočítateľná položka (ročne, v Sk)	80 832	87 936	90 816	95 616	98 496	101 786	104 898	107 940
rast (v %)	-	8,8	3,3	5,3	3	3,3	3,1	2,9
Hranica ZD pre regresívnu OP (ročne, v Sk)	-	-	-	498 000	513 000	530 137	546 344	562 189
rast (v %)	-	-	-	-	3	3,3	3,1	2,9
Daňový bonus (mesačne, v Sk)	400	417	540	548	565	584	601	619
rast (v %)	-	4,2	29,6	1,5	3	3,3	3,1	2,9
Životné minimum (mesačne, v Sk)	4 210	4 580	4 730	4 980	5 130	5 301	5 463	5 622
rast (v %)	-	8,8	3,3	5,3	3	3,3	3,1	2,9

Daň z príjmov fyzických osôb je progresívna daň, keďže odpočítateľné položky a daňový bonus na dieťa sú indexované rastom životného minima, teda približne na úrovni inflácie, pričom mzdy ako základ dane rastú rýchlejšie než inflácia. V dôsledku zavedenia klesajúcej odpočítateľnej položky sa progresivita tejto dane ešte zvýšila, pretože hranica, od ktorej základná odpočítateľná položka začína klesať, sa zvyšuje rovnako ako odpočítateľné položky, rastom životného minima. Z uvedeného dôvodu základ dane bude rásť rýchlejšie ako priemerná hrubá mzda.

Daň z príjmov právnických osôb – prognóza DPPO bola výrazne ovplyvnená predbežnou skutočnosťou za rok 2006 a aktualizáciou makroekonomického prostredia. Oproti septembrovej prognóze sa očakáva výnos DPPO za rok 2006 vyšší približne o 1,2 mld.Sk, čo je dôsledkom vyššieho vyrovnania dane v tomto roku. Rast výnosu dane v roku 2006 sa plne premietol aj do aktuálnej prognózy. DPPO aj naďalej profituje z priaznivého hospodárskeho rastu, ktorý sa premietá aj do základu dane, pričom ten v posledných rokoch rastie dokonca rýchlejšie ako HDP. Možno teda očakávať, že vysoký ekonomický rast v kombinácii s rastom miezd pod úrovňou rastu produktivity práce sa aj naďalej bude premietat' do základu dane podnikateľských subjektov. Otázna zostáva výška možného čerpania daňových úľav veľkých subjektov pôsobiacich v automobilovom a hutníckom priemysle, ako i prípadné poskytnutie daňových úľav existujúcim daňovým subjektom, u ktorých by čerpaná úľava predstavovala výpadok na DPPO, keďže v minulosti daň platili.

Daň vyberaná zrážkou – prognóza dane z príjmov vyberanej zrážkou na roky 2008 až 2011 vychádza z predpokladu stabilného vývoja úrokových mier (v roku 2008 mierny pokles) a stabilného podielu úspor na disponibilných príjmoch domácností. Na základe skutočných údajov za minulosť sa podarilo identifikovať sumu z výnosu dane, ktorá sa týka platieb dane z licenčných poplatkov (na výnose dane vyberanej zrážkou tvoria približne 20%). Výška licenčných poplatkov priamo nesúvisí s makroekonomickým vývojom a je pomerne časté, že dochádza k jednorazovým výkyvom v ich platbe. V prognózovanom období sa očakáva výška dane z licenčných poplatkov na pomerne stabilnej úrovni (v roku 2008 dokonca medziročný pokles z titulu vysokej jendorazovej platby na začiatku roka 2007).

Daň z pridanej hodnoty – v porovnaní so schváleným rozpočtom na roky 2008-2010 sa prognóza DPH zmenila najmä vplyvom dvoch faktorov. Prvým je odhadovaná skutočnosť za rok 2007, ktorá je v porovnaní s predpokladom v rozpočte nižšia o 2,1 mld.Sk. Celkový výnos DPH na roky 2007 sa preto odhaduje na úrovni 129,1 mld.Sk, čo predstavuje medziročný nárast len 4,5%. Po zohľadnení legislatívnej úpravy, ktorá zaviedla zníženie sadzby DPH na lieky (výpadok príjmov 3,1 mld.Sk), medziročný rast by dosiahol úroveň 7,1%. Napriek tomu medziročný nárast v roku 2007 mierne zostáva za vývojom makroekonomickej základne (8,7%). V prognózovanom období bol negatívny dopad prehodnotenia výšky výnosu DPH v roku 2007 kompenzovaný výrazným zvýšením makroekonomických ukazovateľov, najmä konečnej spotreby domácností, ktorá sa zvýšila v priemere o 1,2 p.b.

Spotrebné dane – v porovnaní so schváleným Rozpočtom verejnej správy na roky 2008-2010 sa upravili odhady spotrebnej dane z minerálnych olejov a spotrebnej dane z tabakových výrobkov. V prvom prípade bol odhad znížený na základe skutočného plnenia dane koncom roka 2007. Rizikom pre prognózu je možné zvyšovanie podielu biozložiek v motorových palivách, ktoré by mohli znížiť výnos

Dopad na saldo
verejnej správy

dane každoročne ešte o dodatočných 1,1 mld.Sk (viac o vplyve biopalív v [komentári IFP 2007/13](#)). V súlade s harmonizáciou sadzieb dane EÚ očakáva aktuálna prognóza spotrebných daní zvýšenie sadzby dane z cigariet k 1.1.2009. Odhad dopadu zvýšenia sadzieb spotrebných daní z tabakových výrobkov na daňové príjmy verejnej správy je postavený na dostupných údajoch za rok 2006 a 2007 a predpoklade, že subjekty pôsobiace na cigaretovom trhu sa pred začiatkom účinnosti nových sadzieb predzásobia. Zvýšenie sadzieb daní od 1.1.2008 malo z titulu predzásobenia pozitívny dopad na výnos dane v metodike ESA95 v roku 2007, a to vo výške 9,5 mld. Sk. Keďže pred zvyšovaním sadzieb dane v roku 2009 sa predpokladá predzásobenie v rovnakej výške ako pred zvyšovaním v roku 2008, dopad na výnos dane z titulu predzásobenia bude v roku 2008 neutrálny. Na druhej strane, v roku 2009 už dôjde z uvedeného dôvodu k výpadku výnosu spotrebnej dane. Nové sadzby spotrebnej dane na tabakové výrobky sa tak na výnose dane naplno prejaví až v rokoch 2010 a 2011 (viac o predzásobení na konci roka 2007 je možné nájsť v [komentári IFP 2008/03](#)).

Vzhľadom na to, že nie všetky dodatočné príjmy zväčšujú manévrovací priestor pre úpravu fiškálnych cieľov, IFP sa snaží pri výpočte kvantifikovať čistý vplyv na saldo verejnej správy. Ide najmä o tieto vplyvy:

- a) Vyššie dane použijú obce a VÚC s najväčšou pravdepodobnosťou na dodatočné výdavky.
- b) Zvýšenie odhadov daní zvyšuje aj predpoklad výšky prevodu 2% z dane z príjmov na verejnoprospešné účely.

Po očistení o vyššie uvedené vplyvy má aktualizácia daňových prognóz v roku 2008 pozitívny dopad vo výške 1,3 mld.Sk, v roku 2009 negatívny dopad v sume 4,0 mld.Sk a v roku 2010 opäť pozitívny v sume 8,3 mld.Sk.

Vplyv aktualizácie daňových prognóz na saldo verejnej správy (ESA95, mil.Sk)

(mil. Sk)	2008F	2009F	2010F
Daňové príjmy VS vr. sankcií	3 240	-656	11 882
(-) Daňové príjmy obcí a VÚC (cash)	1 850	3 277	3 456
(-) 2% výnosu DPFO a DPPO na VPÚ	42	77	167
Vplyv aktualizácie odhadov IFP na saldo VS	1 348	-4 010	8 259
v % HDP	0,1	-0,2	0,3

...vyššie príjmy je možné
očakávať aj zo sociálnych
odvodov

Tak ako bolo v úvode spomínané, IFP je zodpovedný len za prognózu daní. Napriek tomu vo Výbore pre daňové prognózy IFP prezentuje svoj pohľad aj na výšku sociálnych a zdravotných odvodov. Pozitívom je, že v prípade odvodov je možné očakávať vyššie príjmy ako boli predpokladané vo schválenom Rozpočte verejnej správy na roky 2008-2010.

Vyššie príjmy z odvodov však nemusia mať automaticky pozitívny vplyv na saldo verejnej správy. V prípade zdravotných poisťovní sa očakáva, že vyššie príjmy budú použité na vyššie výdavky. V prípade Sociálnej poisťovne IFP očakáva vyššie odvody v sume 4,0 mld.Sk v roku 2008, 6,0 mld.Sk v roku 2009 a 7,7 mld.Sk v roku 2010. Ich príspevok k zníženiu deficitu je však otáznny, pretože aj v roku 2007 Sociálna poisťovňa dosiahla vyššie príjmy, ale na druhej strane ich pozitívny dopad bol čiastočne kompenzovaný vyššími výdavkami.

Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Aktuálna prognóza IFP a porovnanie so schváleným Rozpočtom VS na roky 2008-2010 (mil. Sk, ESA95)

Ukazovateľ	Rozpočet VS na roky 2008-2010				Aktuálna prognóza (február 2008)					Rozdiel oproti Rozpočtu VS na roky 2008-2010			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	104 202	116 870	127 705	134 734	107 697	122 042	135 203	145 383	158 385	3 495	5 172	7 498	10 649
Daň z príjmov fyzických osôb	46 258	51 551	56 129	60 961	48 241	54 207	59 383	64 880	70 972	1 983	2 656	3 254	3 919
DPFO zo závislej činnosti	40 340	45 140	49 222	53 526	42 323	47 730	52 358	57 279	62 736	1 983	2 590	3 136	3 753
DPFO z podnikania	5 918	6 411	6 907	7 435	5 918	6 477	7 025	7 601	8 236	0	66	118	166
Daň z príjmov právnických osôb	52 420	59 689	65 745	67 805	53 762	62 206	69 989	74 535	81 327	1 342	2 517	4 244	6 730
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	5 524	5 630	5 831	5 968	5 694	5 629	5 831	5 968	6 086	170	-1	0	0
Dane na tovary a služby	190 189	202 055	212 730	228 231	194 479	199 498	203 952	228 839	243 205	4 290	-2 557	-8 778	608
Daň z pridanej hodnoty	131 213	140 617	150 172	159 471	129 140	139 552	150 306	161 493	173 870	-2 073	-1 065	134	2 022
Spotrebné dane	58 976	61 438	62 558	68 760	65 339	59 946	53 646	67 346	69 335	6 363	-1 492	-8 912	-1 414
Z minerálnych olejov	34 513	36 477	38 086	39 537	33 581	35 089	36 633	38 135	39 584	-932	-1 388	-1 453	-1 402
Z liehu	6 129	6 327	6 426	6 516	6 064	6 262	6 400	6 535	6 666	-65	-65	-26	19
Z piva	2 035	2 116	2 182	2 241	1 999	2 077	2 146	2 210	2 272	-36	-39	-36	-31
Z vína	112	112	112	112	111	112	112	112	112	-1	0	0	0
Z tabaku a tabakových výrobkov	16 187	15 978	14 870	18 643	23 584	15 978	7 473	18 643	18 944	7 397	0	-7 397	0
Z elektrickej energie		132	273	565		132	273	565	582	0	0	0	0
Zo zemného plynu		245	505	1041		245	505	1041	1 069	0	0	0	0
Z uhlia		51	104	105		51	104	105	106	0	0	0	0
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	972	960	972	980	1 060	960	972	980	1 000	88	0	0	0
Miestne dane	14 440	14 820	15 200	15 585	14 725	15 166	15 546	15 931	16 321	285	346	346	346
Ostatné dane	64	41	41	41	60	43	43	46	46	-4	2	2	5
Daňové príjmy VS spolu	309 867	334 746	356 648	379 571	318 021	337 709	355 716	391 179	418 957	8 154	2 963	-932	11 608
Daňové príjmy ŠR	253 458	272 529	290 030	307 886	260 159	272 940	285 990	316 214	338 242	6 701	411	-4 040	8 328
Daňové príjmy obcí	42 336	46 632	49 870	53 604	43 558	48 630	52 285	56 146	60 388	1 222	1 998	2 415	2 542
Daňové príjmy VÚC	14 048	15 560	16 723	18 056	14 279	16 112	17 414	18 789	20 297	231	552	691	733
Environmentálny fond	25	25	25	25	25	27	27	30	30	0	2	2	5
SANKCIE	898	890	890	890	1 332	1 167	1 166	1 164	1 166	434	277	276	274
Daňové príjmy VS vrátane sankcií	310 765	335 636	357 538	380 461	319 353	338 876	356 882	392 343	420 123	8 588	3 240	-656	11 882
Výdavky na verejnoprospešný účel	1 206	1 381	1 513	1 612	1 269	1 423	1 590	1 779	1 973	63	42	77	167
z toho FO	377	415	464	506	386	438	497	542	594	9	23	33	36
PO	829	966	1 049	1 106	883	985	1 093	1 237	1 379	54	19	44	131